

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR :
DEM. I. DOBRESCU
Primarul Municipiului București

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **René Demogue**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Alfred Juvara**, Profesor Universitar, Avocat; **Ștefan Laday**, Președinte la Consiliu legislativ; **I. Gr. Perieșeanu**, Directorul Bibliotecii Marilor Procese, Avocat; **Emil Stan Rappaport**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar; **Al. Velescu**, Dr. în Drept, Avocat, **Albert Vahl**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris.

SECRETAR DE REDACȚIE :

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticei Judiciare

S U M A R

- *Indreptări sociale și economice* (urmare) de Prof. Constantin Sipsom;
- *Magistratura și Justiția Penală*, de Radu Em. Manolescu, procuror Trib. Buzeu;
- *Lichidarea judiciară*, de avocatul R. Ioël;
- *Termenul de recurs după noua lege a Curții de Casație*, de avocatul M. Lemeș.

JURISPRUDENȚE:

- Inalta Curte de Casație și Justiție s. Unite: *Procurorul General al Inaltei Curți de Casație, recurs în interesul legii*. (Diurne parlamentare. Parlament dizolvat. Incasarea anticipată. Restituire. Statul poate să o ceară după procedura legii de urmărire. Titlul Statului îl formează legea Contabilității. Art. 64 și 97 legea de urmărire și art. 48 din legea Contab. publice), cu o *Notă* de Prof. Paul Negulescu;
- Idem: *Legea Contabilității publice*. Contractele cu valoare peste 100.000 lei, încheiate prin bună învoială cu autoritățile publice, pentru a fi valabile trebuie să fie aprobate de Consiliul de Miniștri;
- Idem: *Jean G. Roman cu Primăria Buzău*. (Primirea în alt mod decât cel prevăzut în contract, de către primar, a arende, nu constituie o modificare a contractului).
- Curtea de Apel București s. I: *Gh. Donciu cu Regia autonomă C. F. R.* (Anchetă făcută de funcționari inferiori, nu poate servi de bază unei măsuri disciplinare. Art. 28 legea org. a C. F. R. și 114 al. 2 regul. ei).

INDREPTARI SOCIALE ȘI ECONOMICE

(urmare*)

II

Formula de remediere a răului, care, — nesocotind punctul de vedere esențial, cel moral — pretinde, prin expediente, de ordin pur material: Reduceri, Impozite, Economii, să resolve situația critică, este ea, cel puțin realizată în mod serios, cinstit, și sincer?

Suntem obligați de a constata cu durere, că nu.

Reducerile din budget sunt ele aplicate în mod conștient și util?

Sunt ele făcute în toate direcțiunile?

Sunt ele chibzuite cu echitate și dreptate?

Pentru a fi legitime, ar fi trebuit ca reducățiunile în cheltuieli să fie făcute, fără excepție, în toate direcțiunile și echilibrate asupra tuturor ramurilor de activitate în Stat. Or, dela început suntem siliți de a înregistra o îndoită și în mod suprem inelegantă derogare. Din cele trei mari organizații ale Statului, una, cea tocmai care lua în mod discreționar acele măsuri: Puterea Legislativă, s'a abstras în mod vădit și revoltător dela acea repartitie de restricții. Contribuirea la sacrificii, impusă de unii și numai în contra celorlalți, fără ca ei însăși să participe în ceva la aceasta. apare dar dela început ca inechitabilă și ca odioasă. Oricât de mare este influența în organizarea statului modern, a puterii legislative, ea nu trebuie să se creadă singura putere, căreia totul este permis, și arbitrarul și inechitatea și nesocotirea principiilor juri-

A apărut în editura „Curierul Judiciar” :

LEGEA CHIRIILOR din Aprilie 1932. (cu articolele menținute în vigoare din Legea Chiriilor 1927-1930, și din Legea Micului Păchet din 1913. Insoțită de Expunerea de Motive a Ministerului de Justiție **Valeriu Pop**, Avizul Consiliului Legislativ și Rapoartele dela Cameră și Senat. *Prețul lei 25.*

(*) Vezi „Curierul Judiciar” No. 15 din 10 Aprilie 1932

dice și morale, ea nu poate să se erige într-o dictatură.

Puterea Legiuitoare, delegată ca și celelalte puteri, a suveranității publice, nu are o acțiune legitimă și legală, decât dacă face ca prerogativele ce i se acordă prin Constituție, să fie îndreptate în sensul utilității și moralității generale coincidând cu scopul pentru care aceste atribuțiuni i-au fost date și în sensul instituției sale. În caz contrar, ea abuzează de puterile ce i s'au conferit, căci le face să derive în direcțiuni arbitrare, deturnându-le dela scopul și menirea lor, ceea ce este deturnarea de puteri, care determină nelegitimitatea actelor astfel făcute. Toate puterile în stat, deci și puterea legislativă, nu sunt suveranitatea absolută, ci emanații delegați ai acelei suveranități; servicii publice într'un scop și într-o direcție de interes general, numai. Tot ce fac în afară și peste această măsură, contrar directivelor și scopurilor de ordine generală, constituiesc pentru aceste puteri delegate, depășiri, abuzuri, deturnări, ilegite și neobligatorii.

Astfel legile, particulare sau budgetare, care, contravin principiilor generale și contrazic așezarea constituțională, deși îmbrăcate în aparatul legislativ, sunt inexistente și de neaplicat. Justiția trebuie să refuze aplicarea lor. Principiului de separație a puterilor în Stat, cu predominarea arbitrară a legislatorului, — înțelegere simplistă a așezării constituționale și greșită — trebuie substituită ideea interdependenței puterilor, și cea a controlului și a limitării uneia de către celelalte și a tuturor între ele.

O lege, o măsură budgetară este prin- urmare condamnată de principiul superior constituțional și de ordinea morală și publică în Stat, când crează în mod direct, sau indirect, adevărate privilegii în favoarea unora, și fundează inechitabile nedreptăți.

O lege de reducere a retribuțiilor câștigate prin organizare și constituire funcționarilor publici, administrativi, judecătorești, culturali, o lege de reducere a numărului însuș a titularilor, prin atingeri de drepturi câștigate, nu pot fi considerate ca legitime prin urmare decât, dacă în vederea scopurilor care le comandă și a necesităților care le exige, să ia aceleași măsuri și pentru delegații puterii legislative. Cu atât mai inelegantă moralmente cu cât aceste măsuri au fost luate de reprezentanții puterii legislative în contra reprezentanților celorlalte puteri, apare neaplicarea acestor reduceri, lor înșile. O regulă de decență și de morală, cere ca sacrificiile cerute și impuse, să înceapă mai întâi dela acei cari le propun și le hotărăsc, ca o dovadă și a legitimității și a necesității lor, ca un gest de onestitate, de conștiință morală, și de necesară justiție echitabilă. Cum se explică, cum se justifică în aceste condițiuni, ca reprezentanții puterii legislative, — cari au știut cu atâta lucidă și perseverentă hotărâre să reducă pe toți ceilalți delegați ai serviciilor publice în Stat și în număr și în retribuțiuni să nu-și fi aplicat lor înșile, nici o reducere, în număr, în

avantagii, în privilegii, lor și corpurilor lor anexe, atunci când tocmai în această direcție se impuneau mai mult? Forma cea mai criticabilă, a egoismului morbid, și a desinvolturii morale, se afirmă și se evidențiază aici.

În adevăr, cele două adunări legislative, Camera și Senatul, cu numărul atât de mare — nejustificat de mare al membrilor ei — formează în primul rând, fiind dat că modul lor de recrutare și atribuțiile ce li se acordă sunt aproape identice, o adevărată superfație: două corpuri, cari au rând pe rând să vadă din acelaș punct de vedere aceleași dispoziții legislative care purced și unul și altul, din votul general — cu oarecari mici excepții pentru Senat, sunt în adevăr inutile în dubla lor constituire. Dacă Senatul ar fi un corp constituit pe alte baze, emanație nu a votului universal, ci a organizațiilor corporative, a marilor interese generale constituite; reprezentanții instituțiilor intelectuale, morale, industriale, comerciale, economice și sociale, în Stat, această îndoită formație în Cameră — delegația voinței suverane generale a tendințelor evolutive a momentului și a poporului — și în Senat — delegație, reprezentantă a intereselor generale constituite, a organizațiilor, a așezărilor de continuitate și tradiționale în Stat, independente de indivizi, — s'ar putea concepe și susține — cum e în alte State în care Puterea Legislativă reprezintă pe deoparte democrația evolutivă, pe de altă parte o sănătoasă conservare tradițională a așezărilor, — permanența a două corpuri legislative. Dar la noi, nimic din toate acestea, cel puțin pentru moment, Camera și Senatul au o dublă întrebuințare, care nu servă decât a face ca să se târăgănească aparatul legislativ, a da loc la sesiuni mai lungi — inutil și mult costisitor de lungi și la o lipsă de unitate în vederi, determinată cele mai multe ori de un fel de orgoliu în precădere numai.

Lipsit în fond de orice utilitate, organismul acesta greoiu și inutil complex, ar putea fi înlocuit cu avantaj, de un singur corp legislativ, pentru care însă în mod necesar și obligatoriu proiectele de legi ar trebui să fie preparate, studiate, chibzuite, din punct de vedere social și juridic, de adevărate competențe științifice și sociale care s'ar substitui, neprevăderii, grabei, inconsequenței, nepriceperii, nepregătirei și ușurinței celor mai mulți dintre reprezentanții națiunii — adevărate, permanente și serioase Consilii legislative și de Stat, făuritoare ale legilor necesare și concordante cu legislația existentă, în Stat. S'ar scăpa astfel Statul de pletora nesăbuită de legi nestudiate, inutile pernicioase, cu care e dotat de dorința ușoară a tuturor — chemați sau nechemati — care pentru a-și afirma în acelaș timp, necesitatea și puterea, cred că lucrează, că fac acțiuni utile, atunci când toată activitatea lor nu e decât o agitație dăunătoare și enervantă a marilor interese generale. Legi făcute de unii, desfăcute de alții

sau chiar de ei înșiși, în scopuri, interese, tendințe, inavuabile sau numai orgolioase; zădărniciere de timp cheltueli inutile, atingerea prestigiului și consecvenței sistemului legislativ, iată bilanțul penibil și pernicios, al agitațiilor unor funcțiuni care voesc să-și legitimeze prin aceasta sterila lor inutilitate reală.

O singură adunare legislativă bine chibzuită în așezarea și compunerea ei ar scuti Statul de atâtea cheltueli și de atâtea legi, inutile și rău venite.

Dece legislatorii îndreptărilor bugetare, prin reduceri, nu s'au gândit și la această reducere care se impune? De ce nu s'au gândit la restrângerea numărului deputaților și a senatorilor, în orice caz, cantitate îngreunătoare, inexplicabilă, inutilă și costisitoare?

De ce, reducând retribuțiile tuturor funcționarilor în Stat, nu s'au redus retribuțiile lor, care sunt, o voi arăta, și nelegitime și exagerate și periculos extensibile, mai ales într'un moment în care Statul lipsind de tot ce e necesar, și reducând totul în mod anormal și crud, nu-și poate plăti luxul conservării unor cheltueli, care sunt adevărate privilegii criticabile moralmente, întrucât sunt conferite lor înșile, de acei chiar care și le atribuie.

De ce atâtea lipsă de consecvență și de echitate în aplicarea măsurii judecate necesară de reducere? O vom examina într'un articol viitor, când vom arăta și modul greșit a repartizării impozitelor stabilite.

CONSTANTIN M. SIPSOM

Profesor la Universitatea din București.

MAGISTRATURA ȘI JUSTIȚIA PENALA

MOTTO:

Prin pedepse afară din cale de blânde, cum se obișnuște a se da de instanțele penale, iar câte odată prin achitări, în afaceri grave, nu se va putea ajunge la moralizarea delicventului, nici la combaterea infracțiunilor așa de numeroase și de variate după război C. G. Rătescu Președintele Inaltei Curți de Casație S. II-a raport către Ministerul Justiției.

Considerațiuni Generale

Criza economică a monopolizat de câțva timp atențiunea întregii opinii publice, pentru ca alte probleme de ordin general să mai poată fi privite cu un deosebit interes, sau să mai provoace îngrijorări corespunzătoare gravității lor.

Toate categoriile sociale, intelectualii aparținând tuturor disciplinelor, cu toții, sunt cu ochii ațintiți asupra evoluției acestei crize, de a cărei rezolvire, se pare că depinde existența — în structura ei actuală a societății.

Nu vom contesta covârșitoarea importanță a chestiunilor economice în momentul de față. Socotim însă nefirească, păgubitoare chiar, mobilizarea spiritului colectiv într'o singură direcțiune, când societatea suferă și de alte rele, cari dacă nu sunt așa de vizibile, apoi cu siguranță că — chiar și din acest motiv — sunt mai primejdioase.

Pe această cumplită criză economică, ce minează viața Europei de mai bine de un deceniu, se grefează, dacă nu constituie chiar una din cauze, o criză morală tot mai accentuată.

Cine vrea să-și mute privirea în sfera preocupărilor materialiste, pentru a și-o îndreptă în această direcție, va constata privind în jurul său, că pulsul moralității este foarte scăzut. Unul din aspectele concrete ale acestei depresiuni morale îl constituie mersul mereu crescând al delictualității în anii de după războiu.

Problema delictualității dacă are puncte comune cu aceia a moralității, se prezintă ca o chestiune mult mai complexă, dacă considerăm infracțiunea drept orice călcare a unei legi penale. În acest sens nu orice abatere dela o dispoziție sancționată penalicește are un substract sufletesc ce poate fi încadrat într'o problemă de morală.

Este astăzi un adevăr vechiu, că problema infracțiunii nu este o simplă problemă de etică numai. Dar nici nu trebuie exagerat și spus că nu există nici o legătură între infracțiune și sentimentul moral. De aceia pentru noi există, și ținem să o afirmăm, o strânsă legătură între procesul de slăbire a sentimentului moral cu procesul de progres continuu a delictualității. Fără ca unul să explice complect pe celălalt, între aceste două procese există o corelațiune a căreia existență o considerăm de o realitate indiscutabilă.

Desigur că problema delictualității trebuie să preocupe în primul rând lumea juridică. Nu putem să nu constatăm însă că această chestiune nu a atras în deajuns atențiunea celor ce au o chemare în această privință. **Chestiunile penale capătă la noi un aspect tot mai accentuat teoretic, abstract și tot mai puțin social.**

Împreună cu Maxwell socotim însă infracțiunea ca o problemă socială în primul rând și de aceia credem că problema delictualității trebuie să se impună cu o putere egală, nu numai juristului, ci atențiunii tuturor, ca o arzătoare problemă ce se cere urgent rezolvată. Căci dacă problema delictualității intră în sfera de activitate a justiției represive, ca o instituție chemată să lupte contra acestui rău social ce se cheamă infracțiune, rezultatele acestei activități merită atențiunea tuturor celor ce se interesează de problemele societății noastre, căci de aceste rezultate depinde în mare măsură liniștea și prosperitatea colectivității.

În rândurile ce urmează vom încerca să ne ocupăm de felul cum se realizează această operă de represiune de către instanțele noastre penale — Judecătorii și Tribunale — unde misiunea de a lupta contra infracțiunii revine exclusiv magistraturei de carieră.

În ultimii ani s'au produs două manifestări oficiale asupra acestei îngrijorătoare probleme, fără ca să fi dat naștere vre-unei discuțiuni în lumea juridică, sau să fi determinat o reacțiune simțită în spiritul magistraturei.

Aceste manifestări sunt: Raportul d-lui Constantin G. Rătescu, președintele Înaltei Curți de Casație, către Ministrul de Justiție (Iunie 1928), raport ce a fost trimis tuturor instanțelor judecătorești, și Statistica Judiciară apărută în anii 1929 și 1931 sub îngrijirea d-lui Director al statisticei din Ministerul de Justiție, E. C. Decusară, și care se ocupă pe larg de statistica penală.

Fără a fi cel mai calificat a ne ocupa de această importantă problemă, socotim util să încercăm a fixa, cu ajutorul celor două documente oficiale, și cu observațiile noastre, câteva aspecte ale operei de represiune ce o realizează magistratura noastră de carieră, oficiind ca Justiție penală.

Vom încerca prin urmare să schițăm în linii generale, termenii în care se pune problema delictualității la noi după războiu, și care este raportul dintre infracțiune și represiune.

Raportul acesta dintre infracțiune și represiune, determină și răspunsul nostru ce îl vom da chestiunii ce formează ideea socială a acestui articol, **dacă Justiția represivă — astfel cum am circumscris-o — răspunde rolului său social ?**

Pentru înțelegerea deplină a celor ce urmează, trebuie să facem o constatare: Justiția penală este victima unei profunde contradicții în mecanica ei. Substratul acestei contradicții este de natură științifică și constă în tendințele contrarii și divergente dela scopul justiției represive: **amendarea infractorului prin pedeapsă.** Tendințele acestea se manifestă în mentalitatea specifică a magistratului, mentalitate ce se exteriorizează printr'o adorare excesivă a codului de procedură penală și printr'un profund dispreț pentru codul penal.

Aceste tendințe contradictorii au avut drept cauză, exagerarea unui principiu filozofic umanitar, ce a dus la deformarea sistemului de garantare a dreptului de apărare a individului și ca consecință abandonarea interesului societății în represiune.

Sub aspectul principiilor de procedură, tendința doctrinei și jurisprudenței a fost în mod constant să se ducă la ultimile consecințe, interpretarea largă a principiilor puse în cod în favoarea inculpatului. Din această cauză, sistemul de judecată ce funcționează la noi este ca o haină veche, largă și incomodă, ce joacă mai mult rolul de plasă, în care societatea și-a imobilizat mâinile, din cauza **principiilor clasice**, în timp ce pentru infractor sistemul devine o primă de încurajare la recidivă. Iar în timp ce în sălile instanțelor de judecată domnește cultul principiilor de procedură, cea mai elementară cunoaștere a acestor principii lipsește ofițerului de

poliție judiciară, auxiliar al Ministerului Public. Din această contradicție de situație nu are de câștigat decât tot infractorul, în epoca când judecătorul nu se mai interesează de vinovăția reală a infractorului, ci exclusiv de forma sub care este constatată. Cu privire la sancționarea infracțiunilor, evoluția se prezintă într'o situațiune inversă, care se caracterizează printr'o îndepărtare dela spiritul codului penal. Această evoluțiune are de urmare tot o favorizare a infractorului. Astăzi ne-am depărtat dela codul penal în așa măsură în cât am isbit să caricaturizăm acest cod. Dacă cineva ar încerca să facă un cod penal, luându-se ca criteriu de pedepse, pedepsele aplicate de instanțele noastre penale, ar fi imposibil cuiva să poată recunoaște în acest cod, vreă legătură cu codul penal actualmente în vigoare, pe care judecătorul îl are pe masa sa, și în numele căruia judecă.

II. Avalanșa achitărilor.

Statistica întocmită de d-l E. C. Decusară, Directorul statisticei judiciare din Ministerul de Justiție prezintă o deosebită importanță pentru cercetătorul care vrea să se documenteze asupra mersului delictualității la noi. Prima parte din aceasta statistică apărută în 1929, cuprinde date privind anii 1919—1924; iar al doilea volum apărut în 1931 se referă la anii 1925—1928.

Lucrarea cuprinde deci date privind primul deceniu de după războiu, și deși cifrele statistice culese înfățișează numai situațiunea din Vechiul Regat și Basarabia, nu este mai puțin interesantă pentru orientarea noastră în problema ce ne preocupă. Cunoaștem — din circulările adresate instanțelor judecătorești — perseverența cu care a trebuit să lupte d-l director al statisticei judiciare pentru adunarea cifrelor necesare alcătuirii acestei statistici. Știm deasemenea și indiferentismul de care se bucură această lucrare în lumea magistratilor dela judecătorii și tribunale, de unde se culeg majoritatea datelor necesare.

Datorită greutatei de culegere a materialului, această lucrare a apărut atât de târziu, și se explică întârzierea cu care statistica este încă nevoită să apară.

Datele cuprinse în statistica d-lui Decusară arată o continuă creștere a delictualității, în sens de infracțiune la legea penală.

Astfel numărul celor condamnați definitiv a crescut dela 31.000 cât a fost în 1919 la 57.000 în 1924, evidențiind o creștere de 79% față de anul 1919. Deși această vertiginoasă creștere trebuie atenuată, datorită împrejurării că din 1919 și până în 1921 Justiția represivă nu a fost destul de bine reorganizată, după dezorganizarea totală ce o suferise în urma războiului, trebuie să reținem totuși caracterul de continuă progresiune a delictualității,

deși ritmul acestei progresiuni este mai puțin ridicat decât acela indicat de comparațiunea celor două cifre (vezi Decusară, statistica judiciară, v. I, pag. 6). Dacă comparăm cifrele ce reprezintă numărul celor condamnați în 1914, deci înainte de războiu, cu numărul celor condamnați în 1924 (șapte zeci mii—40) mii s'ar părea că delictualitatea este în descreștere. Simplă iluzie. În primul rând, după cum observă d-l Decusară, Justiția represivă neajungând încă la reorganizarea dinaintea războiului, infracțiunile nu se pedepsesc la timp și judecarea lor este foarte înceată. Dar mai ales indulgența cu care se judecă astăzi afacerile penale, după cum vom avea ocaziunea să arătăm, face ca proporția celor condamnați să fie așa de mică în comparație cu cei dinaintea războiului.

Numărul afacerilor penale venite spre judecarea instanțelor de fond este cu adevărat impresionant, și într-o continuă progresiune. Astfel la **Judecătoria** numărul afacerilor penale a crescut dela 361.802 cât eră în 1919 la 530.380 în 1924. În acești ani proporția afacerilor penale față de numărul total al proceselor a crescut dela 51% în 1919 la 61% în 1924.

În perioada 1925—1928 numărul afacerilor penale este în continuă creștere. În 1925 procesele penale însumează 558.112; în raport cu numărul total al proceselor, procentul este mai mic decât în 1924, adică numai de 57,5%. Numărul proceselor penale ajunge la 597.307 în 1928. (op. cit. vol. II, pag. 144 tabela IV).

La Tribunale, numărul proceselor penale a crescut dela 133.663, cât eră în 1919 la 212.162 în 1924. Proporția asupra afacerilor luate în ansamblul lor este pentru cele penale de 47,2% în 1919 și crește la 58,9% în 1924 (op. cit. vol. I, pag. 38, 39 și tablele No. 27 și 28).

Mersul progresiv al procentului afacerilor penale la tribunale se accentuează în perioada 1925—1928. Astfel acest procent este de 63,6% în 1925, 64,2% în 1926, 64,4% în 1927; iar în 1928 el este numai de 61,8%.

Scăderea procentajului pe acest an se petrece numai în Basarabia unde el scade la 59,3%, influențând datele vechiului regat. (op. cit. v, II, pag. 138, tabela VI).

Pentru a putea trage toate concluziile dintr-o statistică asupra mersului delictualității, și mai ales a raportului dintre infracțiune și represie, în cadrul problemei ce ne preocupă, ar fi foarte interesant de știut care este procentul celor achitați de instanțele judecătorești. Indulgența magistratului care a reușit să bagatelizeze textele penale, atunci când condamnă, produce adevărate ravagii prin achitările ce par a fi regula în soluționarea proceselor penale.

Fără a putea folosi o statistică servită gata a-

supra acestei chestiuni, vom utiliza însă tot cifrele statistice oficiale pentru a arăta proporția infimă a celor condamnați față de numărul afacerilor judecate. Desigur că nu oricine vine ca inculpat în fața unei instanțe penale este neapărat un vinovat, care să merite o pedeapsă prin simplul fapt că este chemat în fața judecătorului. Multe reclamațiuni penale nu sunt decât chestiuni civile traduse în fața instanțelor penale, pentru mai multă ușurință de judecată și evitarea cheltuelilor. Un procent important din numărul celor achitați trebuie de asemenea pus în sarcina nedovedirii vinovăției inculpatului, în adevărată accepțiune a cuvântului. Cu toate acestea, cifrele de mai jos, arată că ceea ce afirmăm nu sunt lucruri gratuite ci numai purul adevăr. Dealtminteri în această problemă atât de gravă nu i-ar fi permis nimănui, cu atât mai puțin unui magistrat, să afirme lucruri fără să le poată justifica. Pentru exemplificare, vom lua cifrele ce ni le pune la îndemână statistica oficială pe anul 1924. În acest an au fost pendinte în fața instanțelor de judecată, Judecătorii și Tribunale, peste 700 mii afaceri penale și s'au judecat numai 430 mii procese. **La acest număr impunător de procese penale judecate au fost numai 55 mii indivizi condamnați definitiv.**

Rezultă că procentul celor condamnați definitiv se ridică la abia 12%. Ori cât de mare ar fi numărul afacerilor de natură civilă sau nedovedite, **trebuie să recunoaștem că cu un procent de 88% achitări nu se luptă contra delictualității, ci din contra se încurajează răul.**

Situația se prezintă în aceiași termeni și pe anii anteriori. Astfel pe anul 1923 la un număr de 413.231 afaceri penale judecate de judecătorii și tribunale au fost numai 58 mii condamnări. Deci procentul este aproape la fel ca pe anul 1924 (op. cit. v. tablele nr. III, 27 și 28).

În 1926 la 576.917 procese judecate s'au condamnat definitiv numai 67 mii indivizi, deci un procent numai de 11% condamnări asupra proceselor judecate. După cu se vede, procentul condamnărilor în acest an acuză o scădere. În 1928 la 634 mii afaceri judecate au fost 80 mii condamnări ceea ce reprezintă un coeficient de 12% asupra totalului proceselor judecate.

Ne ocupăm numai de tribunale și judecătorii pentru că Curțile de Apel intră cu un procent prea mic de afaceri penale judecate, pentru a influența cifrele date de noi. Cât privește activitatea Curților cu Jurați, aceasta ese din cadrul preocupărilor noastre din acest articol.

O statistică pe ultimii ani nu avem încă publicată. De sigur că nici una din cauzele cari au contribuit la creșterea delictualității nu au dispărut. Aceste cauze s'au menținut dacă nu s'au agravat.

Putem afirma deci cu toată certitudinea că nu-

mărul afacerilor penale este în continuă creștere. Aici trebuie să facem însă o observație. Statisticile dela 1929 încoace, vor trebui să deschidă o rubrică pentru afacerile amnestiate, al cărui număr de afaceri amnestiate (1), va împiedica pe acești ultimi ani o constatare precisă a celor ce ar fi obținut o condamnare, și nici proporția celor achitați, dat fiind că prin amnistie se stinge chiar acțiunea publică. Este locul să costatăm că repetatele amnestieri și grațieri acordate în ultimii ani, vor avea partea lor de influență în creșterea neîntreruptă a delictualității la noi. Ne aflăm în fața unei concepții cu adevărat stranii, deși are în favoarea sa tradiția ca dintr'un eveniment național să facem să profite elementele cele mai rele dintr'un stat.

Suspendarea operei de represiune — atâta cât se realizează la noi — pe calea amnistiei, contribuie la slăbirea noțiunii de justiție și de sancțiune penală, ce trebuie săpată adânc în mintea și sufletul indivizilor, pentru că cea mai bună cheazășie pentru siguranța unei societăți și întărirea noțiunii de stat, este o bună funcționare a Justiției.

II. Devalorizarea textelor penale.

Un alt fenomen de o deosebită gravitate se petrece sub ochii noștri pedepele aplicate de instanțele penale sunt de o excesivă indulgență și cu totul în disproporție față de pedepele prevăzute de codul penal sau de diferite legi speciale.

Din statistica Ministerului de Justiție se poate vedea că pedepele acuză o proporție de 76,2%, amenzi, din totalul condamnărilor rămânând un procent numai de 23,8% pentru închisoare. Aceștia pe anul 1924 față de un procent de condamnări la amenzi de 68,7% și un procent de 31,3% pentru închisoare în anul 1919. Din compararea acestor cifre se vede că pedeapsa închisorii este în regres față de pedeapsa pecuniară, adică amenda. (op. cit. vol. I, pag. 6).

Procentul condamnărilor la amenzi crește la 82,60% în 1925 pentru a se ridica în 1928 la 82,74%. Urmează că în acest ultim an procentul condamnărilor la închisoare scade la 17 și 26%. (op. cit. vol. II, pag. 202 tabela XLI).

Explicațiunea acestui fenomen constă, după părerea d-lui Decusară, care este și părerea noastră, în indulgența judecătorilor. Departea ca acest fenomen să fie consecința unei operațiuni de adaptarea

pedepselor la gradul de nocivitate al infractorului, un aspect al individualizării pedepsei, ceea ce cere timp și analiza sufletului și trecutului infractorului. Tocmai contrariul se întâmplă astăzi, când condițiile tribunalelor și judecătorilor cuprind dela 50—60 de procese în sus. Timpul prea scurt ce magistratul poate acorda judecărei unei afaceri penale, duce la superficialitatea aprecierilor ce magistratul își face despre omul pe care îl judecă. Din rapiditatea cu care se judecă afacerile penale a rezultat o uniformizare a pedepselor, adevărate tarife, cu variațiuni mici, ce sunt în funcție de complectul de judecată.

Marele adevăr asupra căruia trebuie să ne aținem privirea este aceasta: **Textele penale nu mai au măcar nici o valoare indicativă în ceea ce privește pedeapsa ce o conține, pentru magistratul care judecă.**

Ori că s'ar judeca un furt simplu, ori un furt calificat, pedeapsa va fi în generalitatea cazurilor, tot cinci sute lei amendă ori câteva zile închisoare. Cât pentru faptele de insultă, calomnie ori lovire, aproape nu se mai concepe astăzi pedeapsa închisorii. Se face apel la **micul tarif**, indiferent de persoana celui insultat ori lovit sau de gradul de răutate manifestat de infractor. Ne amintim de un foarte judicios articol, tratând această problemă și publicată în ziarul „Adevărul”. Articolul eră datorit, dacă nu ne înșelăm distinsului avocat din Baroul de Ilfov d-l C. Solomonescu. Privitor la infracțiunile ce ating onoarea, instanțele judecătorești sunt de o indulgență ce fac iluzorie noțiunea de sancțiune penală, pe care societatea a înțeles să o aplice, prin organele justiției, celor ce vin în conflict cu legea.

Constatările și considerațiunile ce le facem cu privire la consecințele grave ale devalorizării textelor penale nu se referă însă numai la infracțiunile ce ating onoarea sau fizicul individului. Este și aceasta o latură importantă a problemei ce o punem. Noi vroim să stăruim asupra chestiunii luate în ansamblul ei și în legătură mai ales cu textele penale ce pedelesc infracțiunile ce ating mai grav ordinea socială. Această devalorizare a textelor penale, operă de lungă durată, a dus la **bagatelizarea infracțiunilor.**

Astăzi infracțiunea la legea penală nu mai atrage atențiunea deosebită a magistratului, decât atunci când are de judecat infractori profesioniști, sau când prejudiciul cauzat prin infracțiune este considerabil.

Judecătorul a făcut operă de nivelare între infracțiuni, **de nivelare prin aducerea infracțiunilor mai grave în planul celor mai ușoare.** În această privință, judecătorul sub cuvânt că este suveran apreciator al pedepsei, s'a depărtat în realitate dela adevărata sa misiune.

1) După **Statistica judiciară** pe anii 1929—1930, care se va înprima în curând, rezultatul că în 1929 din **373.386** acuzați pentru **delicte** în întreaga țară **138.102** sau **36.99%** au fost amnestiați, iar în 1930 din **383.002** acuzați au fost amnestiați **136.702** sau **35.69%**.

Pentru **contravențiuni** situațiunea este și mai alarmantă, în 1929 din **680.547** de acuzați au fost amnestiați **297.621** sau **43.73%**, iar în 1930 din **663.989** acuzați au fost amnestiați **242.025** sau **36.45%**.

Dreptul de a clasifica infracțiunile sub aspectul gravității lor îl are legiuitorul. Societatea consideră — prin oficiul puterii legiuitoare — că anumite infracțiuni sunt mai tulburătoare pentru ordinea socială decât altele. Astfel pedeapsa ce o prevede pentru o infracțiune este mai aspră decât pentru altele. De aceea noi socotim că judecătorul nu poate, sub cuvânt că este suveran în aplicarea pedepsei, să se depărteze dela caracteristica unei infracțiuni determinate de legiuitor prin pedeapsă, fără ca sistemul său de îndulcire a pedepselor prin o prea mică dozare a lor să nu aibă grave repercursiuni sociale.

Fără îndoială că nu suntem nici adepții acelei severități excesive ce a cunoscut-o magistratura franceză din timpul lui Napoleon al III-lea, severitate despre care ne vorbește **Pierre Bouchardon în cartea le magistrat** (ed. Hachette). Magistratii francezi din a doua jumătate a secolului al XIX-lea nu cunoșteau altă pedeapsă decât maximum pedepsei legale. Dar dela sistemul acesta de a înțelege aplicarea pedepsei și până la acela practicat de magistrații noștri, câtă distanță !

D-l Președinte al Inaltei Curți de Casație d-l C. G. Rătescu, prin raportul nr. 7.744 din 1928 a sesizat Ministerul de Justiție asupra acestei importante chestiuni. Dela înălțimea postului pe care îl ocupă, observațiunile Președintelui Inaltei Curți au o însemnătate ce desigur nu trebuie să scape nimănui. Căci cine altul decât acest înalt magistrat poate să-și dea mai bine seama de mentalitatea magistraților noștri din penal, cine altul poate să aprecieze mai în cunoștință de cauză, felul în care sunt aplicate legile sub aspectul operii de represiune ?

Președintele Inaltei Curți constată că **pedepsele sunt prea blânde, că se face un abuz din aplicarea circumstanțelor ușurătoare, iar că nu arare ori se achită infracțiuni grave (pag. II).**

Observațiunile d-lui Președinte Rătescu au fost trimise sub formă de circulară, de către Ministerul de Justiție, către toate instanțele judecătorești din țară. Trebuie să constatăm că activitatea Ministerului de Justiție, pentru combaterea răului semnalat de înaltul magistrat s'a oprit aici (2).

Problema este gravă, din cauza repercursiunilor ce o justiție prea blândă le exercită asupra moravurilor, și delicată pentru că discutarea ei sau preconizarea unor măsuri de remediere — ceea ce nu stă în intențiunea noastră — vine în atingere cu inde-

pedența de convingere ce trebuie să stea la baza activității magistratului.

Noi ne mulțumim să facem aceste constatări, constatări ce capătă o confirmare autorizată, prin cifrele oficiale, și atât de elocvente ce am înfățișat ca și prin pana celui mai înalt magistrat ce judecă afacerile penale.

IV. Sufletul magistratului.

Dacă am încercă să pătrundem cauzele acestor îngrijorătoare constatări, fatal vom ajunge să ne ocupăm de mentalitatea, de sufletul magistratului, căci în condicele judecătoriilor și tribunalelor noastre se oglindește fidel sufletul magistraților noștri. Ori, sufletul magistratului român este mult prea indulgent pentru a mai putea menține acel echilibru sau proporționalitate între prejudiciul cauzat de infractor societății și pedeapsa ce acesta trebuie să primească. **Balanța Dreptății este înclinată în favoarea inculpatului.**

Multe sunt cauzele ce au determinat aceste tendințe sufletești în inima magistratului. Unele sunt de ordin general, și își au explicațiunea în starea de depresiune morală ce caracterizează epoca post-belică.

În această ordine de idei trebuie să considerăm starea de veșnic provizorat ce domnește în atmosfera societății românești după războiu. Convingerea că lucrurile nu au intrat în normalul lor, credința generală că suferim încă consecințele războiului în apucăturile anarhice ale individului, în lipsa de respect pentru lege, proprietate, contract și individ, deși dela război încoace au trecut mai bine de 16 ani. Magistratura nu a putut să se sustragă acestei psihoze generale a societății românești.

În al doilea rând sunt cauze individuale, subiective, ce constau în lipsa de curaj de a aplica pedepse severe. La această slăbiciune sufletească s'a ajuns în mare măsură datorită ideologiei contemporane răspândită în literatură, în filozofie, în presă. Această ideologie a pătruns de mult și în literatura juridică, și datorită curentului de excesiv umanitarism sentimentalo-filozofic, am ajuns la acea contrarietate de **atitudini** față de codurile de procedură penală și cel penal. Acele tendințe de adorare și de dispreț de care vorbeam la începutul acestui articol. Datorită acestei ideologii infractorul se prezintă înaintea magistratului într-o atmosferă de simpatie, de compasiune.

Toate acestea au dus la indulgența magistratului de a aprecia faptele omeneste. Iar consecința: **magistratul nu mai are nici convingerea, nici curajul de a aplica legea, așa cum este, socotind-o prea severă.**

O sensibilitate prea mare, care pe mulți dintre magistrații îi face să sufere la ideea unei pedepse mai grele.

2) Venirea lui C. Hamangiu în fruntea Ministerului de Justiție s'a remarcat — între altele — printr-o importantă circulară adresată Parchetelor din țară prin care se reaminteste îndatoririle membrilor Ministerului Public. Perfecta cunoaștere a dosarelor în care pun concluziuni și uzarea de căile de atac contra hotărârilor susceptibile de critică sunt obligațiuni elementare pentru membrii parchetelor ; totuși eră atât de necesar ca aceste lucruri să fie reamintite de d-l Ministru Hamangiu, față de desuetudinea în care căzuse !

Și astfel am ajuns la un divorț între starea legală și cea de fapt, un dans macabru al art. 60 c. pen. care-și întinde aripile lui ertătoare asupra mizeriei morale generale.

V. Concluzii.

Din cele expuse mai sus se vede destul de clar concluziile ce trebuiesc trase, nu sunt tocmai în curătoare.

Ne amintim marele adevăr, cuprins în cuvintele lui Platon: **Infracțiunea este un al doilea rău ca mărime, infracțiunea nepedepsită este cel dintâiu și mai mare din toate relele** (legi, IX) și pus ca motto în fruntea volumului I a cursului de drept penal al ilustrului I. Tanoviceanu.

Este regretabil faptul că prea puțini sunt pe deplin convingși de adevărul cuprins în cuvintele acelui nemuritor filozof. Și totuși cugetarea lui Platon valorează ca adevăr social verificat, mai mult decât volume întregi de sentimentalism filozofico-juridic.

Pare însă că, cu cât ne depărtăm de vremurile vechi, adevărurile predicate de cei antici proiectează o lumină din ce în ce mai pală asupra sufletului nostru. Nu ne mai convinge. Să fie oare depărtarea de vină ?

Iar dacă ne vom pune acum din nou întrebarea ce o formulam la începutul acestui articol, dacă magistratura noastră răspunde chemării sale de instrument prin care să se realizeze represiunea faptelor anti-sociale, ce cad sub incidența legilor penale, răspunsul ce-l vom da fiind urmarea firească a celor constatate mai sus, va fi desigur un răspuns negativ.

Justiția penală răspunde prea puțin chemării sale de a fi o stavilă contra răului social ce se cheamă infracțiune, o instituție de represiune în scopul amendării infractorului.

Din cifrele culese, din constatările unor oameni cu răspundere și competență, rezultă mai degrabă că justiția penală este o instituție de iertare a infractorilor. Uzul făcut de judecători cu prerogativa de suverană apreciere s'a transformat într'un adevarat abuz. Tendința de a se interpreta totul în favoarea inculpatului a devenit o calamitate, căci prin exagerarea acestui sistem de judecată, individul a ajuns să însemneze totul pentru magistrat, iar societatea care i-a încredințat misiunea de a judecă, nimica.

Și dacă vom încerca să fixăm care sunt termenii în care se încadrează raportul dintre infracțiune și represiune, vom spune că infracțiunea este în plin progres, în plină dezvoltare, în timp ce opera de represiune este greoaie, slabă și deci ineficace. Și atunci de ce să ne mai mirăm că jurații sunt indulgenți, că jurații se sperie de pedepsele mari și că jurații achită ? Suntem adversarii hotărâți ai ins-

tituției juraților. O instituție în care criteriul de selecționare a rămas tot sensul dinaintea războiului, în care domnește cea mai crasă ignoranță, sfânta prostie, și în care venalitatea face ravagii, nu poate să fie decât ceea ce vedem cu toții că este.

Dar magistratura de carieră ? Curată la suflet, deși doborâtă de greutatea materiale ale vieții din ce în ce mai înăbușitoare, magistratura noastră este o instituție sănătoasă, și care numai cu puține corective ar putea fi pusă în situația de a-și îndeplini mai bine, mai eficace greaua sa misiune de a fi un organ de represiune. O serioasă reformă a justiției penale, în sensul unei cât mai rapide și mai salubre pedepsiri a infractorului, și mai ales o altă ambianță pentru judecătorul penal, căruia să i se dea puțința de a privi oamenii dintr'un plan mai ridicat și dela mai mare distanță. Orizontul magistratului va crește, pe sine se va vedea mai mare, iar greșalele altora le va judeca cu mai multă severitate.

RADU EM. MANOLESCU

Procuror Trib. Buzău

LICHIDAREA JUDICIARA

Multimea, cu totul neașteptată de falimente, din ultimii ani, care amenința să paralizazeze viața comercială, a făcut pe legiuitor să se gândească la un mijloc de stăvilire, ca să pună la adăpost pe comerțianții de bună credință.

Concordatul preventiv din 1929, modificat în 1930, dacă are marea calitate că nu scoate pe comerciant din circulație și remediază astfel caracterul anti-economic al falimentului, cere anumite condițiuni, neîndeplinite de toți comercianții, chiar de bună credință, care ar vrea să se prevaleze de beneficiile sale.

Legea lichidării judiciare nu cere, însă, decât o singură condiție comerciantului: **aceea de a face cerere.**

Iar Tribunalul, după ce va primi „un inventar detaliat al averii sale, lista tuturor debitorilor și creditorilor săi ipotecari, privilegiați sau chirografari, cu domiciliile lor, o listă de efectele de comerț în circulație, pe care ar figura în orice calitate”, este obligat să admită lichidarea judiciară.

Jurnalul de admitere nu este măcar susceptibil de apel.

Comerciantul rămâne mai departe la conducerea afacerilor sale, sub supravegherea unui comitet de creditori și a unui judecător delegat, astfel, că nici un act de dispoziție sau vreun efect de comerț nu va putea fi opozabil creditorilor, dacă nu este încheiat cu consimțământul expres al creditorilor delegați.

Sumele rezultate din exercitarea comerțului,

după ce se vor scădea cheltuielile, se vor repartiza lunar, creditorilor, cari au un drept real de garanție asupra întregii averi a debitorului.

Prin introducerea cererii de lichidare judiciară, debitorul este apărât în contra oricărei acțiuni în declarare în stare de faliment, în afară de cazul când s'ar face vinovat de bancrută frauduloasă, fapt care atrage decăderea din beneficiul legii.

Dacă în cursul lichidării, debitorul nu va depune sumele rezultate din comerț, așa cum prevede legea, va comite un abuz de încredere, iar faptul de a prezenta creanțe fictive sau de a favoriza pe unii creditori în dauna altora, va constitui delictul de înșelăciune.

Acestea sunt în linii generale principiile cari stau la baza legii lichidării judiciare.

O lege, care însemnează o serie de soluțiuni impuse de împrejurări în vederea interesului general, nu poate fi apreciată apriori decât în ce privește principiile.

Valoarea ei constă în aplicarea ei, în modul cum va fi primită de acei ce sunt în drept să se prevalăze de ea.

Așa după cum foarte bine observă marele comerciant și economist, d-l profesor Gr. L. Trancu-lăși, în **Cronica Judiciară pe luna Aprilie**, publicată în „**Curierul Judiciar**” No. 17 din 24 Aprilie 1932, aplicarea legii lichidării judiciare depinde în mare parte de buna crednță și moralitatea comercianților.

* * *

Legea lichidării judiciare, după umila mea părere, are o lacună, care va putea avea efecte dăunătoare pentru creditori.

Legiuitorul nu arată în cât timp dela încetarea de plăți, comerciantul va putea cere lichidarea judiciară, așa cum prevede de ex. art. 1466 din codul mexican, care stabilește un termen de trei zile.

Această lacună va permite debitorului să continue comerțul un timp oarecare după încetarea de plăți, într-o stare de spirit periculoasă, putând să facă toate actele de bancrută simplă, cum ar fi cheltuieli personale prea mari, operațiuni imprudente, plata unui creditor în dauna altora (delictul de înșelăciune prevăzut de lege, care constă în înțelegerea frauduloasă a debitorului cu unii dintre creditori, se referă la comerciantul care a cerut deja lichidarea judiciară, etc.), fără ca aceste fapte să aibă vre-o influență asupra situației sale, știind că numai în caz de bancrută frauduloasă, comerciantul decade din beneficiile legii de lichidare.

Situația se poate prelungi până când debitorul va fi acționat în declarare, fiind atunci silit să ceară lichidarea judiciară, dacă nu va voi să aștepte și mai mult și să ceară abia când sentința va fi apelată sau în recurs.

Posibilitatea de a proceda în acest mod rezultă din art. 12:

„Pot beneficia de dispozițiile legii de față și debitorii împotriva cărora **ar exista** pendinte o cerere de declarare în stare de faliment, precum și acei, cari fiind declarați la prima instanță se găsesc în instanța de opoziție, apel sau recurs, introduse de debitor sau de creditor”.

Nu cred ca această dispoziție să fie tranzitorie, privitoare la situațiunile existente în momentul intrării în aplicare a legii pentru două motive :

1. Articolul spune „ar exista”, formulă care prevede o situație posibilă în viitor, pe când dacă dispoziția ar fi fost tranzitorie, legiuitorul ar fi trebuit să spună „există”.

2. Articolul este cuprins în corpul legii, printre dispozițiile, care stabilesc principiile generale și nu la urmă acolo, unde își au loc dispozițiile tranzitorii.

Cred că este absolut necesar să se stabilească un termen înlăuntrul căruia debitorul în încetare de plăți să poată cere lichidarea, iar în caz când va lăsa să treacă acest termen, să i se aplice dispozițiile falimentului.

R. IOËL
Avocat

TERMENUL DE RECURS

după noua lege a Curții de Casație din Martie 1932

Față cu vechiul text al legii din 1925¹⁾ (publicat în Biblioteca Legilor Uzuale No. 3 la „**Curierul Judiciar**”) noul text²⁾ se deosebește în două privințe :

A) Cuvintele „atât în materie civilă cât și în materie comercială” sunt înlocuite prin „în orice materie”.

B) Aliniatul ultim privind legile speciale a fost suprimat, menținându-se numai termenele speciale din penal.

A) Modificarea introdusă are de scop unificarea deplină a termenului de recurs. „În orice materie” adică nu numai în materie civilă sau comercială, ci și în materie fiscală, de contencios-administrativ, etc... termenul de recurs este o lună și curge dela comunicare.

1) Termenul de recurs atât în materie civilă cât și în materie comercială, este de o lună dela comunicarea hotărârii ce se atacă, fără distincțiune dacă hotărârea s'a dat în lipsă sau contradictoriu.

În cazurile prevăzute de legi speciale se vor urma acele termene.

2) Termenul de recurs în orice materie este de 30 zile libere dela comunicarea hotărârii atacate, fără distincțiune dacă hotărârea s'a dat în lipsă sau contradictoriu.

În caz de condamnățiune pentru crimă sau delict, termenul de recurs este cel prevăzut în legile penale.

B) Quid despre legile speciale?

Trebue mai întâi să distingem între legile speciale două categorii:

1. Legile privitoare la materii speciale, cum ar fi de ex.: legile fiscale, de contencios administrativ, etc...

2. Legile speciale propriu zise — adică acele care în cadrul materiei de drept comun reglementează în mod special o parte a acesteia.

1. Despre legile privitoare la materiile speciale — bineînțeles cu excluderea celor penale nu mai încapem îndoială că dispozițiile lor în privința termenului ca și a curgerii acestuia, au fost abrogate prin noua redactare a art. 33.

Pentru aceste legi termenul va fi deci de acum înainte o lună dela comunicare — oricând.

În adevăr, aceste legi nu sunt „specialia” în înțelesul unei opoziții față cu „generalia”, cu dreptul comun. Însăși sfera lor de aplicațiune e în afară de dreptul comun, neputându-se concepe măcar pentru aceste materii recurgerea la căile și prevederile dreptului comun. „Generalia specialibus non derogant” nu are deci putință de aplicațiune în privința lor.

Noua redactare a art. 33, prin felul în care e făcută vădește dorința de a extinde sfera aplicării acestui articol, înglobând în această sferă toate materiile. O asemenea extindere nu poate avea decât o singură interpretare, orice dispoziție de abrogare sau derogare expresă era deci superfluă.

2. Nu se poate însă spune la fel despre necesitatea unei derogări exprese în ce privește legile speciale propriu zise. Sfera art. 33 cuprindea de mult părțile din materia de drept comun la care aceste legi speciale se aplicau, iar termenele speciale și modul special de curgere fuseseră menținute de vechiul art. 33, — care de altfel nu făcuse prin asta decât să exprime în mod expres — pentru evitarea discuțiilor — adagiul „generalia specialibus non derogant”.

Astfel că necesitatea unei abrogări sau derogări exprese nu mai poate fi discutată în ce privește legile speciale propriu zise. Ceiace rămâne de discutat e numai dacă noul art. 33 conține o asemenea abrogare expresă.

Părerea mea este că o conține.

În adevăr, modificarea ce legiuitorul a făcut art. 33 este dublă — precum am mai spus-o. Și dacă vorbește „în orice materie” n’ar părea suficiente pentru o derogare expresă, suprimarea aliniatului ultim al vechiului art. 33 e, după mine, o dovadă evidentă de intenția legiuitorului.

Să nu mi se obiecteze că ultimul aliniat al vechiului art. 33 era exprimarea unui principiu care s’ar fi aplicat și fără el — astfel că noua redactare

l’a suprimat ca inutil. Dacă n’ar fi fost decât evitarea (evidentă în art. 33 vechi și cu atât mai evidentă în art. 33 nou), astfel că suprimarea sa trebue să aibă alt scop decât acela de a evita un truizm. Dar în afară de asta, textul nou „în orice materie” dând loc la dubiu asupra derogării, este locul să socotim că în noul art. 33 aliniatul al doilea n’ar mai fi fost un truizm, ci ar fi consfințit o perpetuare a menținerii legilor speciale. Suprimarea acestui al doilea aliniat dovedește însă că legiuitorul n’a dorit perpetuarea acestei mențineri a legilor speciale. Iar noul aliniat introdus în art. 33 confirmă acest punct de vedere:

Urmează deci că :

1. Termenul de recurs în materie fiscală va fi o lună și va curge întotdeauna dela comunicare, ceea ce în treacăt fie zis va înmulți numărul deciziilor casate, deoarece îndreptarea viciilor deciziilor — după depunerea recursului — nu va mai fi posibilă.

2. Termenul de recurs la conflicte de muncă va fi tot o lună și va curge tot dela comunicare. **Drept tranzitor:** Noua lege s’a îngrijit de dreptul tranzitor în ce privește recursurile devenite de competența Curților de Apel, dar nu a prevăzut nimic în ce privește art. 33. Urmează deci să aplicăm principiile generale. Trei sunt cazurile interesante:

a) Un recurs a fost introdus tardiv după legea veche, în termen după cea nouă.

b) Un recurs nedepus, care ar fi tardiv după legea veche, dar în termen de depunere după legea nouă.

c) Un recurs depus în termen, fără motive, dar care ar mai fi în termen de motivare după legea nouă.

Al patrulea caz, recursurile nedepuse, dar care mai erau în termen de depunere la publicarea noii legi, nu interesează — acordul fiind unanim în sensul că ele beneficiază de noua lege, deoarece legile de procedură se aplică imediat oricărei situații juridice pendinte.

a) Fiind vorba de o situație juridică definitivă — decăderile fiind „declarate” și nu „atribuite” — recursul tardiv nu beneficiază de noul art. 33.

b) Aceiași soluție ca pentru a) și pentru același motiv.

c) În acest caz intervine anularea în locul decăderii. Socot că e necesar a distinge între recursul complet nemotivat — care devine nul din momentul expirării termenului prevăzut în vechiul art. 33 — și recursul insuficient motivat, recurs care dă loc unei situații juridice pendinte — deci i se va aplica noul art. 33.

M. LEMEȘ

Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. UNITE

Audiența de la 12 Decembrie 1929

Președinția D-lui OSCAR NICULESCU, Prim-Președ.

Procurorul General al Inaltei Curți de Casație, recurs în interesul legii

Deciziunea No. 60

Diurne parlamentare. Parlament dizolvat. Incasarea anticipată. Restituire. Statul poate să o ceară după procedura legii de urmărire. Titlul Statului îl formează legea contabilității, Art. 64 și 97 legea de urmărire și art. 48 legea contabilității Statului.

Diurna primită în mod anticipativ de parlamentarii dizolvați la 17 Iulie 1927, pe intervalul de la această dată și până la 15 Octombrie 1927, nefiind justificată prin prezența lor la ședință, adică prin servicii corespunzătoare și fiind deci plătită pentru servicii neexecutate, ea urmează a fi restituită statului conform disp. art. 48 din legea contabilității, care prevede că, sumele ce au fost avansate pentru servicii care nu s'au executat și cari urmează a se înapoia de primitori, alcătuiesc venituri extraordinare ale exercițiului.

Titlul Statului în urmărirea acestor sume după legea de urmărire, îl formează însăși legea contabilității publice și ca atare Statul având un titlu legal, cei urmăriți în acest mod nu pot introduce contestație decât conformându-se art. 34 al. 1 din legea de urmărire, adică consemnând suma pentru care se exercită urmărirea, — aceasta sub sancțiunea nulității contestațiunii.

Curtea,

Luând în cercetare cererea d-lui procuror general de pe lângă această Înaltă Curte de a se stabili unitate de interpretarea legii asupra chestiunei soluționate în mod contrariu de Curțile de apel din București, Iași și Galați, dacă ordinul de urmărire dat de Ministerul de finanțe pentru restituirea diurnelor încasate fără cauză de foștii membri ai parlamentului, pe intervalul de timp dela 17 Iunie 1927, până la 15 Octombrie 1927, constituie un titlu suficient pentru a se efectua urmărirea.

S'a ascultat d-l procuror Duca în dezvoltarea chestiunei, arătând că soluțiunea Curței de apel din Iași este cea bună și

Deliberând,

Asupra cererii d-lui procuror general de pe lângă această Înaltă Curte de a se stabili unitate de interpretarea legii asupra chestiunei soluționate în mod contrariu de Curțile de apel din București, Iași și Galați, dacă ordinul de urmărire dat de Ministerul de finanțe pentru restituirea diurnelor încasate fără cauză de foștii membri ai parlamentului pe intervalul de timp dela 17 Iulie 1927 până la 15 Octombrie 1927, constituie un titlu suficient pentru a se efectua urmărirea.

Având în vedere că obiectul cauzelor soluționate în mod contrariu de susnumitele Curți de apel, este cererea de restituire a diurnelor încasate fără drept de foștii parlamentari din sesiunea 1927, prin urmărirea efectuată de Administrația financiară; că, la această urmărire, făcându-se contestație, administrațiile financiare respective, au respins acele contestațiuni, cari, însă au fost admise mai târziu, în urma apelurilor ce contestatorii au făcut, de către tribunalele sesizate cu judecarea acelor apeluri, anu-

lându-se, astfel, urmărirea efectuată de către administrația financiară; că, în contra sentințelor tribunalelor, ministerul de finanțe făcând recurs, Curțile de apel au rezolvat acele recursuri în mod diferit, astfel:

Curtea de apel din București, s. IV-a, prin deciziunea no. 287 din 1928 a stabilit, în drept, că din textul art. 1 al legii de urmărire, cum și din toată economia ei, rezultă că Statul nu are dreptul să urmărească în baza acestei legi, decât sumele certe și lichide ce rezultă dintr'un titlu definitiv; o hotărâre a Comisiunii fiscale, rolul, un contract autentic ajuns la scadență, sau o hotărâre judecătorească și, întrucât legea determină anume creanțele ce se pot urmări în baza ei, urmărirea îndreptată numai în baza unui ordin al Ministerului de finanțe, este lipsită de titlu legal, așa că a respins recursul Ministerului de finanțe ca nefondat.

Având în vedere că, Curtea de apel din Iași, s. II prin deciziunea no. 131 din 1928, pronunțându-se asupra aceleiași chestiuni, dă o soluție contrarie motivând, în drept, că în conformitate cu disp. art. 97 din legea contabilității publice, nu se poate emite nici o ordonanță de plată fără ca să fie însoțită de acte justificative din care să rezulte că se achită o datorie a Statului regulat contractată și justificată. Că, prin același articol se exceptează ordonanțele și mandatele emise pentru plată de avansuri, cari pot să nu fie însoțite de acte justificative în momentul emiterii, beneficiarii fiind obligați a prezenta aceste acte până la încheierea exercițiului putând, în caz contrar, a fi urmăriți pentru suma primită, prin legea de urmărire; că, această dispoziție fiind o dispoziție generală, se aplică tuturor acelor cari au primit avansuri dela stat, iar nu numai furnizorilor, după cum rezultă și din art. 41, 52 și 98 ale legii de contabilitate, care se ocupă de toate cheltuielile, deci și de lefuri și diurne.

Că, în fine, Curtea de apel din Galați, secțiunea I-a, prin deciziunea din 9 Noembrie 1923, având a se pronunța exact asupra aceleiași chestiuni de drept hotărăște absolut contrariu de cele stabilite de Curtea din Iași, motivând că, în speță, art. 97 din legea contabilității nu-și poate avea aplicațiunea față de disp. art. 65 din aceeași lege, care edictază că salariile și diurnele se lichidează pe lună și nu sunt plătite înainte de 20 ale fiecărei luni, așa că este exclusă ideea unei plăți anticipate, căci la aceasta se opune art. 97 al. I din aceeași lege; că, așa fiind, urmărirea îndreptată conform art. 97 al. II din legea contabilității este aplicabil oricăror alte avansuri, altele decât salarii și diurne.

Că, față de aceste soluțiuni contrarii date de Curțile de apel susnumite ca instanțe de casare, în materia legii de urmărire, d-l procuror general al acestei Inalte Curți, pe temeiul art. 11 din legea de organizare judecătorească, a dedus chestiunea de principiu în judecata secțiunilor unite.

Considerând că, legea contabilității publice prescrie prin art. 8 că pentru orice sumă ce este a se plăti în contul Statului urmează a se emite un ordin de plată care să se impute asupra unui credit prevăzut în buget, cu paza formelor anume determinate de lege.

Că, aceeași lege prevede, asemenea, prin art. 64 și 97, că nici o ordonanță și nici un mandat de plată nu se vor putea emite fără să fie însoțite de acte, cari să constate că efectul lor este de a achita în totul,

sau în parte, o datorie a Staului regulat contractată și justificată.

Că, dela această regulă se exceptează ordonanțele și mandatele ce se vor emite pentru plată de avansuri, în care caz, dacă titularii avansurilor nu prezintă acte justificative până la încheierea exercitiului asupra căruia s'a emis ordonanța sau mandatul de plată, vor fi constrânși prin aplicarea legii de urmărire a vărsa la Stat suma ce au primit, fără prejudiciul penalităților prescrise de lege în caz de se va constata deturnarea banilor sau rea credință.

Că textul art. 97 fiind general, el se aplică nu numai furnizorilor, ci tuturor acelor care au primit avansuri dela Stat, aceasta reeșind și din disp. art. 41. 52 și 98 ale legii contabilității publice, care se ocupă de toate cheltuelile Statului, deci și de lefuri și diurne.

Considerând că dreptul la diurnă pentru parlamentari ca și pentru oricine primește o diurnă dela Stat, este condiționat de prestarea serviciilor datorite, constatate prin statele de prezentă la serviciu.

Că, prin urmare, diurna primită de parlamentari pe timpul când parlamentul a fost dizolvat și până la 15 Octombrie 1927, nefiind justificată prin prezentă la sedință, pe temei de stat de prezentă, adică prin servicii corespunzătoare și fiind astfel plătită pentru servicii neexecutate, ea urmează a fi restituită Statului, conform disp. art. 48 din legea contabilității, care prevăd că sumele care au fost avansate pentru servicii cari nu s'au executat și care urmează a se înapoia de primitori, alcătuiesc venituri extraordinare ale exercitiului.

Că, din toate acestea rezultă că titlul Statului pentru a obține restituierea avansurilor încasate fără alt act justificativ decât adevăratele acelor care le-au primit, el constituie însăși legea contabilității publice, așa că Statul poate, uzând de legea de urmărire să constrângă pe parlamentari a restitui sumele astfel încasate.

Considerând că astfel fiind și întrucât, după cum mai sus s'a arătat, urmărirea exercitată de ministerul de finanțe se bazează pe un titlul legal, adică pe însăși legea contabilității publice, contestatorii urmau să se conformeze art. 34 al. 1 din legea de urmărire, care prevede consemnarea sumei pentru care se exercită urmărirea sub sancțiunea nulității contestației.

Pentru aceste motive, Curtea, constată că ordinul de urmărire dat de ministerul de finanțe pentru restituierea diurnelor încasate fără cauză de fostii membrii ai parlamentului, pe intervalul de timp dela 17 Iulie 1927 la 15 Octombrie 1927, constiue un titlu suicient pentru a se putea efectua urmărirea.

Data și citită în sedință publică azi, 12 Decembrie 1929.

NOTA. — Înalta Curte de Casație face după noi o greșită aplicațiune a principiului separațiunei puterilor, care stă la baza organizației noastre constituționale.

În adevăr, pentru ca această separațiune să fie cât mai reală, după Constituțiune și după regulamentul Camerei și Senatului, ambele corpuri legislative au bugete proprii, votate de fiecare corp.

Veniturile sunt puse la dispozițiune de Ministerul de Finanțe, iar cheltuelile sunt ordonănțate de președintele adunării respective.

Darea socotelilor se face înaintea adunării respective care dă descărcarea.

Creanțele și datoriile fiecărei adunări se urmăresc sau se cere achitarea lor dela adunarea respectivă.

Nu se concepe ca pentru creanțe reale sau presupuse ale Adunării să facă urmărirea Ministerul de Finanțe.

În speță, când președintele și chestorii Adunării au dispus plata unei sume de bani parlamentarilor și dacă această sumă se socotește că a fost plătită fără cauză, el singur are dreptul să ceară restituirea ei.

Altminteri, dacă Ministerul de Finanțe ar avea dreptul să examineze bugetul să cerceteze cheltuelile făcute, am pune puterea legislativă sub controlul puterii executive.

Iată cum se exprimă Consiliul de Stat din Franța în deciziunea No. 57.186 din 19 Ianuarie 1921. (Chambre des Députés et sieur Bouquet).

„Considérant que le budget des services administratifs de la Chambre est préparé, voté, exécuté et réglé en dehors de toute intervention du Ministère des Finances ou de ses agents que si les dépenses en sont inscrites au budget du Ministère des Finances, cette mesure qui n'a que la caractère d'une mesure d'ordre, ne porte aucune atteinte à l'indépendance absolue qui appartient aux autorités compétentes de la Chambre sous le seul contrôle de l'Assemblée elle-même dans l'emploi des crédits qui lui sont affectés que, dans ces conditions le sieur Bouquet n'est pas fondé à soutenir que c'est à tort que le ministère des finances a été mis hors de cause par le conseil de préfecture”.

Duguit în tratatul său de drept constituțional Vol. IV, pag. 277 citând această deciziune o împărtășește în totul.

În acelaș sens se pronunță și profesorul H. Berthélemy în Tratatul său de Drept Administrativ.

La noi art. 113 stabilește că Adunarea Deputaților examinează conturile de cheltueli ale Statului, ea dă descărcarea puterii executive de modul cum a întrebuințat fondurile, dar nicăeri nu se prevede că puterea executivă are dreptul de a da descărcare parlamentului.

Din contra regulamentul Senatului în art. 143 prevede că, la finele fiecărei luni, o comisiune specială, compusă din delegați aleși de secțiuni, cercetează socotelile chesturei Senatului și trimete prin raport către Președinte, rezultatul cu documentele respective de justificare.

Acest raport se supune aprobării Senatului.

În asemenea condițiuni în ce calitate Ministerul de Finanțe ar putea reprezenta Camera sau Senatul? Acestea sunt instituțiuni autonome, care nu pot fi reprezentate decât de organele lor legale.

PAUL NEGULESCU.

Profesor la Universitatea din București

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I a

Audiența de la 9 Martie 1931

Președenția D-lui EM. MICLESCU, Președinte

Ministerul Muncii etc. cu Elena Colonel Stănescu

Decizia No. 308*)

Legea contabilității publice. — Contracte peste 100.000 mii lei încheiate, prin bună învoială, cu autoritățile publice. Trebuie să fie aprobate de Consiliul de Miniștri Art. 85 al. II legea Contabilității publice din 1903. Nerespectarea acestei dispozițiuni. Contracte anulabile.

Convențiuni anulabile. Confirmare. Nevalabilitate dacă provine de la partea al cărei consimțământ legea îl consideră insuficient pentru încheierea Convențiunii.

Probă. Sarcina ei. Încumbă părții care afirmă dreptul pretins. Art. 1169 c. c.

1) Potrivit art. 75 al. II legea contabilității publice din 1903, contractele încheiate prin bună învoială de către diversele administrațiuni ale Statului, sunt supuse aprobării Consiliului de Miniștri, dacă au o valoare mai mare de 100.000 lei.

Prin aceste dispozițiuni legiuitorul restrânge capacitatea juridică a șefilor de administrațiuni, și o supune, pentru cazul contractărilor prin bună învoială, abilității Consiliului de Miniștri, a cărui aprobare sigură poate să angajeze valabil interesele Statului, care poate invoca oricând nulitatea contractelor făcute fără respectarea disp. art. 85 al. II precitat.

2) Deși executarea unei obligațiuni contractuale, anulabilă pentru că îi lipsește o condiție esențială pentru validitatea ei, este cea mai puternică confirmare a ei, această confirmare este însă fără efect dacă a pornit de la partea a cărei capacitate legea o găsește insuficientă și din acest motiv o supune unei aprobări, sau abilități speciale.

3) Conform art. 1169 c. c., cel ce face o propunere înaintea judecătii, trebuie să o dovedească, de unde rezultă că, sarcina probei incumbă aceluia care afirmă dreptul pe care se bazează pretențiunea sa.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. Consilier G. Duca, pe d-nii av. I. Trifu și Mihai Duca în susținerea și combaterea motivului de casare, cum și pe d. Procuror N. Hariton, în concluziuni și

Deliberând

Asupra recursului de față;

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă că, recurentul Minister a închiriat pe intervalul 23 Aprilie 1929—26 Octombrie 1930, prin contract vizat de Administrație Financiară Covurului un imobil din Galați, aparținând minorilor defunctului A. Ralea, reprezentați azi prin intimații tutori;

Că, după ce, prin serviciile sale, a ocupat acest imobil până la 23 Aprilie 1930, plătiind regulat chiria, Ministerul recurent a comunicat intimaților că, cu începere de la 23 Aprilie 1930, înțelege a nu se mai folosi de imobil și refuză plata ultimului semestru, pentru motivul că, Inspectoratul V Sanitar Galați, pentru care închiriasse acel imobil, a fost desființat;

Că, în urma acestei în cunoștiință, intimații au chemat în judecată Ministerul, cerând achitarea chiriei semestrului în discuțiune, — acțiune ce a fost admisă de Curtea de fond prin decizia dedusă în recurs;

Având în vedere că, în recursul introdus contra a acestei depozițiuni, Ministerul a formulat două motive de casare, din care motivul II a fost respins de Inalta Curte prin decizia No. 221 din 18 Februarie 1931, — iar asupra motivului I neîntrunindu-se la acel termen numărul legal de voturi, judecarea lui s'a trimis completului de divergență de astăzi;

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

„Violarea art. 46 53, 70 și 85 legea contabilității publice din 1903 cu modificările din 1905 și 1922 și greșită interpretare a principiilor de procedură în materie de probe.

La Curtea de Apel Ministerul a ridicat obiecțiunea că contractul de închiriere în discuție având o valoare mai mare de 10000 lei și nefiind aprobat de Consiliul de Miniștri, el nu are nici un temei legal;

Curtea deși recunoaște dreptatea acestui argument totuși îl respinge pe considerația că Ministerul plătiind chiria pe un an pentru imobil înseamnă că a recunoscut contractul ca valabil și apoi nu a făcut dovada că el nu a fost aprobat de consiliul de Miniștri;

Noi socotim că Curtea a interpretat greșit și a violat art. 46, 53, 70 și 85 din menționata lege dat fiindcă un contract încheiat cu Statul fără îndeplinirea formelor cerute de lege nu poate fi ratificat chiar dacă Inspectorul Regiunei V-a Sanitară a executat contractul pe un an, plătiind chiria, pentru că astfel s'ar ajunge la soluțiunea că un contract încheiat cu încălcarea legii și executat prin această executare a căpătat forma legală, ceea ce este inadmisibil. Art. 85 cere categoric ca pretinsul contract exibat de intimați să fie aprobat de Consiliul de Miniștri și lipsind aprobarea el nu este și neopozabil Statului.

În al doilea rând Curtea respinge argumentul nostru pe considerațiunea că Ministerul nu a făcut dovada că contractul nu a fost aprobat de Consiliul de Miniștri deși cel care se servește de un contract trebuie să facă dovada valabilității lui;

Noi socotim că greșit Curtea susține că această dovadă trebuie să o facă Ministerul cu atât mai mult că această dovadă era negativă pentru Stat. Din contră Curtea trebuia să ceară că dovada dacă există s'o facă reclamanta ce afirmă că a avut aprobarea Consiliului de Miniștri pentru încheierea contractului său.

Având în vedere că, la Curtea de fond Ministerul recurent a invocat, între alte apărări, și pe aceea că, contractul de închiriere în discuțiune fiind încheiat prin bună învoială, iar valoarea lui depășind suma de 10.000 lei, el nu putea avea ființă legală decât dacă ar fi fost aprobat după cum cere art. 85 legea contabilității publice, de Consiliul de Miniștri; că, proprietarii nefăcând această dovadă, arătatul contract nu poate servi ca temei de drept în valorificarea pretențiunilor lor;

Că, Curtea a respins însă această apărare pe considerațiune că, Ministerul executând contractul, prin aceasta l-a confirmat și recunoscut valabil, — cum și pe aceea că, în orice caz Ministerul nu a făcut dovada că, aprobarea Consiliului de Miniștri nu ar fi fost dată;

Că, prin partea I-a a motivului de casare rămas în divergență, se critică deciziunea Curții de fond pentru soluțiunea dată cu privire la violarea dispozițiunilor din legea contabilității, iar prin partea ultimă se invoacă greșita interpretare a principiilor de procedură în materie de probă, prin aceea că Curtea a pus în sarcina Ministerului iar nu a intimaților, ca reclamânți, dovada aprobării contractului de către Consiliul de Miniștri;

*) Dată după divergență.

Având în vedere că, potrivit art. 85 al. II legea contabilității publice, în vigoare la data încheerii contractului de locațiune în discuțiune, contractele încheiate prin bună învoială de către diversele administrațiuni ale Statului, sunt supuse aprobării Consiliului de Miniștri dacă au o valoare mai mare de 100.000 lei.

Considerând că, prin aceste dispoziții legiuitorul restrânge capacitatea juridică a șefilor de administrațiuni și a miniștrilor, pentru cazul când contractează prin bună învoială pentru o valoare mai mare de 100.000 lei și o supune abilitării Consiliului de Miniștri, a cărui aprobare singură poate să angajeze valabil interesele Statului;

Că dar asemenea contracte, încheiate numai de Miniștri sau prepușii lor, fiind lipsite de o condiție esențială pentru validitatea lor, Statul, ai cărui reprezentanți au fost lipsiți de capacitatea legilor de a contracta în numele lui, poate invoca oricând, din acest motiv, nulitatea acestor contracte, fie pe cale principială, fie opunând în apărare excepția de nulitate a obligațiunilor decurgând pentru dînsul din angajamentele cuprinse în ele;

Considerând că, deși executarea unei obligațiuni contractuale, anulabilă ca fiind lipsită de una din condițiunile esențiale pentru validitatea convențiunii ce o prevede, este cea mai puternică confirmare a ei și constituie deci o renunțare la acțiunea în nulitate pe care partea în drept o poate avea pentru lipsa acelei condițiuni, totuși această confirmare nu poate avea efecte juridice, decât dacă pornește dela partea autorizată după lege a contracta valabil, astfel că este fără efect o executare care, ca în speță, are loc din partea aceluia a căruia capacitate legea cosidrând-o insuficientă o supune unei aprobări, sau abilitări speciale; că, astfel fiind numai cu violarea acestor principii, Curtea de fond a putut decide că, executarea contractului de către Ministerul recurent, i-a putut ridica dreptul de a cere nulitatea lui, pentru neîndeplinirea unor cerinți expres prevăzute de lege pentru validitatea contractului de locațiune, pe care intimații se întemeiază și prin urmare prima parte a motivului de casare este întemeiată;

Considerând, în ce privește partea ultimă a motivului de casare că, potrivit art. 1169 c. civ. cel ce face o propunere înaintea judecătii, trebuie să o dovedească, de unde rezultă că sarcina probei incumbă aceluia care afirmă dreptul pe care se bazează pretențiunea sa;

Că, intimații reclamând executarea obligațiunilor decurgând pentru Minister din contractul de locațiune în discuțiune, contract care după prevederile art. 85 al. II legea contabilității publice, nu putea obliga Statul decât dacă era aprobat de Consiliul de Miniștri, — dovada existenței acestei aprobări cădea în sarcina intimaților, în calitatea lor de reclamanți întrucât pretențiunile lor nu puteau fi valorificate în justiție decât dacă titlul pe care se întemeiau în braca, din punct de vedere formal, condițiunile cerute de lege pentru validitatea lui; că, apărarea Ministerului asupra acestui punct nu constituie o excepție, a cărei dovadă să treacă asupra sa sarcina probei, deoarece Ministerul nu a contestat vre-o dovadă făcută de intimați, ci a cerut numai ca dânsii să fie obligați a dovedi că, titlul lor, așa cum era prezentat, îndeplinește condițiunile de valabilitate impuse de lege, pentru a obliga pe Minister;

Că dar, soluțiunea Curții de fond prin care se pune în sarcina Ministerului, pârât în cauză, efectuarea

unei dovezi care incumbă intimaților în calitatea lor de reclamanți este eronată în drept, — astfel că, motivul întreg de casare fiind fondat, recursul se admite, trimițându-se pricina spre o nouă judecată;

Pentru aceste motive Curtea admite recursul făcut de Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale și casează cu trimitere.

NALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența de la 20 Aprilie, 1931

Președinția D-lui C. GH. RĂTESCU, Președinte S. II

Jan G. Roman cu Primăria orașului Buzău

Decizia No. 463 ¹⁾

Arendă. Contract de arendă încheiat cu o Primărie. Primirea de către primar a arendei în alt mod de cât cel prevăzut în contract. Nu constituie o modificare a contractului.

Modificarea unui contract de arendare, încheiat cu o Primărie, nu poate fi consimțită de cât de organele prevăzute de legea administrativă pentru încheierea unor asemenea convențiuni.

Primirea arendei cuvenită unei Primării este însă un act de pură administrație, privind perceperea veniturilor unui bun al comunei, iar nu un act de dispoziție; ca atare primirea ei intră în atribuțiunile Primarului, care poate să o încaseze, fără să aibă nevoie de abilitate specială din partea Consiliului comunal. De aici urmează că primirea unei arenzii într'alt mod de cât cea indicată în contract, nu poate constitui o modificare a lui.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Const. G. Duca și pe d-nii av. T. Dimitriu Șoimu și Jiteanu, în susținerea și combaterea, cu cheltueli, a motivului de casare rămas în divergență, cum și pe d-l procuror N. Hariton în concluzii și,

Deliberând :

Având în vedere sentința atacată din care rezultă că, recurentul Ion G. Roman având luat cu arendă de la intimata Primăria Municipiului Buzău un teren de cultură, a intervenit în 1925 între părți o tranzacție autentică cu privire la condițiile de arendare ale acestui bun; că, prin această tranzacție recurentul era obligat ca odată cu depunerea prețului arenzii, să depună la Casieria comunală și recipisele de plata impozitelor către Stat, etc. aferente proprietăți și care erau în sarcina sa, obligațiune sancționată, prin art. 10 din actul de tranzacție, cu rezilierea de drept, fără somații etc., a locațiunii;

Că, Primăria pretinzând că, recurentul nu s'a conformat acestei obligațiuni contractuale, a cerut să se constate rezilierea de drept, din acest motiv, a arendării, — acțiune admisă de Judecătoria, a cărei carte de judecată a fost confirmată în apel de Tribunal prin sentința dedusă astăzi în recurs.

Având în vedere că, arendașul pârât atacând cu prezentul recurs sentința Tribunalului, a formulat 4 motive de casare; că motivele 1, 2 și 4 au fost respinse de înalta Curte prin decizia no. 2.263 din 21 Noembrie 1930, însă la acest termen neîtrunindu-se numărul legal de voturi asupra motivului 3, judecata lui a fost trimisă completului de divergență de astăzi

¹⁾ Dată după divergența.

Asupra motivului III de casare astfel formulat :

3. Greșita interpretare și aplicare a art. 970 c. civ. și art. 216 și 217 din legea pentru unificarea administrativă din 14 Iunie 1924.

Am susținut că oricare ar fi considerația asupra clauzei din art. 9 din contract și asupra raportului ei cu art. 10 care stipulează pactul comisoriu sub două aspecte deosebite — în primul aliniat privind toate clauzele contractului în general; iar în al doilea aliniat privind operațiunile de plată în special cu corectivul unei notificări formale prealabile, — nu se pot produce în speță efectele urmărite de primăria comunei Buzău prin acțiunea sa. Și făceam această susținere pe baza felului în care s'au făcut plățile și s'au primit de reclamantă pe tot trecutul contractului și chiar pe anul 1929, trăgând concluzia că primăria a renunțat la pactul comisoriu — dacă ar exista așa cum se reclamă —, și că în cel mai fericit caz pentru primărie, această clauză din contract nu-și mai poate produce efectele contra mea decât cel mai mult în viitor, nu și pentru trecut.

În sprijinul tezei mele invocam și convenții similare încheiate de aceeași primărie posterior convenției mele — sunt copii la dosar — prin care primăria adoptă conduita de a nu se mai plăti impozitele la fisc ci direct la Casieria Comunală cum am făcut eu, precum și lămurirea nerenunțării la pactul comisoriu prin eventuale tolerări de abateri dela contract precauțiune neprevăzută în contractul meu; invocăm de asemenea și o decizie a Înaltei Curți potrivită speței și publicată în *Jurisprudența Generală* No. 27/929 speța 1148.

Situațiunea de fapt reclamată de mine n'a fost contestată de reclamantă și o constată și ambele instanțe de fond prin hotărârile lor. Se ridică însă de primărie obiecțiunea înusită și de instanța de fond, că o asemenea renunțare la pactul comisoriu expres evidentă, opozabilă și obligatorie persoanelor fizice, nu se poate opune și primăriei — persoană juridică — dacă nu se dovedește că această situațiune tolerată și aprobată numai de primar, a fost aprobată sau ratificată ulterior și de Consiliul Comunal așa cum prevede art. 216 din legea administrativă, invocându-se în acest sens și decizia Înaltei Curți publicată în *Jurisprudența Generală* No. 16/929 speța 676.

Acest raționament contrazice nu numai art. 970 c. civ., care dispune fără aceste distincțiuni pentru persoanele fizice, juridice, morale etc., dar contrazice însăși art. 216 și 217 din legea invocată de primărie și care prevăd situațiuni tot atât de străine de speță, ca și jurisprudența invocată. În adevăr, ne găsim în cazul executării unui contract de arendare, privind un bun particular al comunei, adică un bun ce nu e menit uzului public cum ar fi o stradă, o piață, etc.; este, prin urmare vorba nu de un act de dispoziție, ci de pură administrație asupra perceperei veniturilor unui bun particular al comunei. Or, textele invocate de primărie privesc acte de dispoziție, asupra unor bunuri menite uzului public, și a căror valoare să întrecă o anume parte din veniturile ordinare ale instituției. Nu numai că nu s'a dovedit de primărie existența unei asemenea situațiuni, dar nici nu s'a făcut asupra ei cea mai slabă afirmație și instanța de fond însușindu-și un atare argument, demonstrează temeinicia motivului meu de recurs.

Având în vedere că, înaintea instanței de fond recurentul a susținut, între alte apărări și pe aceea că, chiar dacă tranzațiunea în discuțiune ar cuprinde un pact comisoriu expres pentru cazul neachitării impozitelor în condițiunile prevăzute în contract, încă acest pact comisoriu nu poate opera în speță, deoarece Primăria a renunțat la el, prin aceea că în tot timpul executării contractului a primit ca aceste impozite să fie achitate direct la Casieria Comunală, în nume-

rar, și peste termenele prevăzute prin contract, nu prin recipise ale Percepțiilor fiscale, depuse odată cu chiria, cum prevede convenția respectivă; că deci, Primăria renunțând în acest mod la pactul comisoriu în ce privește modul și termenul de plată al impozitelor, nu putea reînvia acest pact — zicea recurentul — decât punându-l mai întâi în întârziere și arătându-i astfel că, pentru viitor, înțelege să se respecte clauzele contractuale.

Având în vedere că, în examinarea acestei apărări Tribunalul constată că, într-adevăr arendașul azi recurent, nu a plătit niciodată dările în conformitate cu clauza din contract ci totdeauna numerar, la Casieria Comunală și peste termenul de plată al arendei.

Că, motivează Tribunalul, întrucât însă în cazul de față — proprietara terenului arendat nu era o persoană fizică, ci una morală — Primăria Municipiului Buzău — care acționează și se obligă valabil numai prin organele anume prevăzute de lege, — în speță Consiliul Comunal, — tranzația încheiată între recurent și Primărie, prin primarul Comunei ca reprezentant al Consiliului Comunal, nu putea fi desființată sau modificată numai prin consimțământul primarului și al recurentului, ci trebuia să intervie în cauză o decizie a Consiliului Comunal pentru modificarea stipulațiunilor contractului, — ceea ce însă este constant că nu a avut loc.

Că, prin urmare, — conchide Tribunalul — faptul Primarului sau al Casierului Comunal, care contrar stipulațiunii contractului, au primit în numerar plata impozitelor, nu constituie o renunțare tacită din partea Primăriei la efectele pactului comisoriu, deoarece Primarul ca reprezentant și mandatar al Comunei, nu putea acționa decât în limitele mandatului primit, adică a deciziunii Consiliului Comunal, care prevăzând între clauzele contractului, și pactul comisoriu expres, nu se putea renunța la acest pact decât tot printr-o decizie a Consiliului Comunal; că, mai adăogă Tribunalul, renunțările tacite nici nu pot fi admise în cazul persoanelor morale, ele neputând renunța decât expres prin deciziuni ale organelor competente.

Considerând că este exact că modificarea unui contract de arendare sau închiriere nu se poate face decât de organele prevăzute de legea administrativă pentru încheierea unor asemenea contracte, că, prin urmare, primarul singur n'ar putea consimți în mod valabil la modificarea unui contract de arendare sau închiriere; că, însă, atunci când într'un contract de arendare, dările către Stat, Județ și Comună sunt puse în sarcina arendașului, dacă plata lor se face în numerar la Casieria Comunală, iar nu prin prezentarea recipiselor de plată, după cum s'a stipulat în contract, și care este tocmai cazul din speță, această primire în numerar a impozitelor nu poate fi considerată ca o modificare a contractului, căci prin aceasta nu se aduce nici o schimbare a prețului arendărei, ci numai ca o modalitate de executare a clauzii din contract relativă la plata impozitelor;

Considerând că primirea arendei fiind un act de pură administrație, privind perceperea veniturilor unui bun al Comunei, iar nu un act de dispozițiune care să cadă sub prevederile art. 216 și 217 din legea administrativă, intră în atribuțiunile primarului, care, deci, o poate primi fără să aibă nevoie de vre-o abilitare specială din partea Consiliului Comunal;

Considerând că Tribunalul a constatat în fapt că Primăria a primit prin Casieria comunală, în tot cursul contractului de arendare, dările puse în sarcina arendașului, în numerar și peste termenul fixat în

contract; că, însă, Tribunalul fără să examineze apărarea recurentului dacă acest mod de plată nu implică din partea primăriei o renunțare la pactul comisoriu expres stipulat în contract, și dacă pentru reînvierea lui nu era necesar o deșteptare a arendașului, principal și în mod eronat a înlăturat această apărare a recurentului, pe motivul că acest mod de plată ar constitui o modificare a contractului de arendare.

Că, procedând astfel, Tribunalul a violat textele de lege invocate prin motivul de casare, și prin urmare acest motiv fiind întemeiat, sentința Tribunalului urmează să fie casată și pricina trimisă aceluiași Tribunal spre o nouă judecare.

Pentru aceste motive, Curtea, admite motivul și casează — cu trimitere în recursul făcut de Ion G. Roman contra sentinței No. 84/930 a Trib. Buzău S. I.

CUTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI SECȚIA I

Audiența dela 24 Iunie 1931

Președinția D-lui A. LERESCU, Consilier

Gh. Donciu cu Regia autonomă C. F. R.

Deciziunea civilă No. 228

Funcționar C. F. R. Anchetă disciplinară. Trebuie făcută de autoritate sau de Comisie compusă din funcționari superiori celui învinuit. Ancheta făcută de funcționari inferiori, nu poate servi de bază unei măsuri disciplinare. (Art. 28 legea de organizare a C. F. R. și 114 al. 2 regulamentul ei).

Funcțiunea de șef de gară fiind superioară celui de impiegat de mișcare, după cum reese din tabelele de funcțiuni atașate legii organice a C. F. R., un șef de gară nu poate fi valabil pedepsit de comisia disciplinară, pe baza actelor dresate de un impiegat de mișcare, intru cât din dispozițiunile art. 28 din aceeași lege, complectate su disp. art. 114 al. 2 regulamentul ei de aplicațiune, cercetările cari se fac contra unui funcționar învinuit, trebuiesc să fie făcute, sau de șeful de autoritate, sau ajutorul său, sau de o comisiune, compusă însă din funcționari superiori învinuitului.

Asupra acțiunii în contencios administrativ intentată de Gheorghe Donciu, prin petițiunile înreg. la No. 13288/929 și 7938/931, contra pânatei Regia Autonomă C. F. R. prin care solicită anularea ca ilegală a deciziunii No. 64409/929 a Direcțiunii Generale a C. F. R. prin care a fost destituit din funcțiunea de șef de gară pe ziua de 20 Iunie 1929, reintegrarea sa pe ziua destituirii în funcțiunea avută cu toate drepturile ce derivă din ea a i se plăti în plus suma de 200.000 lei cu titlul de daune materiale și morale.

Având în vedere susținerile orale și scrise ale părților, actele și lucrările dela dosar din care în fapt se constată următoarele:

Reclamantul Gh. Donciu, șef de gară în stațiunea Varias pe baza unei reclamațiuni îndreptate în contra sa care a provocat anchetarea sa din partea organelor regionale C. F. R. Timișoara a fost cel dintâi suspendat din serviciu, apoi destituit prin ord. Direcțiunii Generale No. 64409/929, anularea cărui o cere prin acțiunea de față.

Având în vedere că prin acțiunea de față așa cum a fost complectată prin petițiunea înreg. la No. 7938 din 25 Maiu 1931, reclamantul Gh. Donciu arată că Comisiunea de Disciplină pronunțând deciziunea în baza căreia s'a dispus destituirea sa, s'a bazat pe acte de anchetă, altătuite de o Comisiune printre cari figurau membrii, care nu aveau calitatea legală a-l putea ancheta.

Având în vedere că prin art. 28 din Legea de Organizare a C. F. R. se prevede că „trimiterea în judecata Co-

misiunilor de Disciplină se hotărăște de șeful de autoritate, pe baza cercetării făcută de șeful erarhic, sau de un delegat al autorității cu care ocaziune va fi ascultat și învinuitul”, iar art. 114 al. 2 din Reg. Legei complectează: „In cazurile de deosebită gravitate cercetarea se va face de însuși organul de conducere sau de ajutorul său, sau chiar de o Comisiune numită anume și care va trebui să fie compusă numai din funcționari mai superiori în grad decât cel învinuit.

Având în vedere că din dosar rezultă că cu telegrama Direcțiunii de Exploatare Timișoara, Directorul de Exploatare Cristea solicită pentru facerea anchetei contra reclamantului în prezența d-lor Vot. dela biroul M. 4 și Vonegsy dela biuroul M. 3 acesta din urmă cu gradul de Impiegat de Mișcare, care ia parte la lucrările Comisiunii de anchetă deși, avea gradul inferior învinuitului.

Că mai mult, din procesul verbal dresat în ziua de 12 Maiu în stația Varias se constată că Impiegatul de Mișcare Ludovic Vonegsy a anchetat singur pe reclamant, care avea funcțiunea de șef de gară.

Având în vedere că funcțiunea de șef de gară este superioară celei de Impiegat de Mișcare, acest lucru fiind necontestat și reeșind din tabela de funcțiuni atașată legii organice C. F. R. unde șeful de gară este trecut la categoria 21, pe când Impiegatul de Mișcare este trecut la categoria 22.

Că în asemenea situațiune, Comisiunea de Disciplină fiind constituită contrar disp. formale ale textelor de lege mai sus invocate, rezultă că toate actele dresate de această Comisiune sunt inițial viciate și ca atare nu puteau servi ca bază Comisiunii de Disciplină care pe temeiul lor, a pronunțat pedeapsa destituirii.

Că așa fiind, acțiunea de față se privește fondată în baza acestui motiv și urmează a fi admisă, ca atare devenind inutilă discutarea celorlalte motive ale acțiunii

Având în vedere că reclamantul mai pretinde a i se plăti și suma de 200.000 lei cu titlul de daune morale și materiale însă nu produce nici un act pentru a dovedi existența lor iar, iar prin faptul reintegrării dânsul căpătându-și toate drepturile ce i se cuveneau pe tot timpul destituirii sale, acest capăt de cerere al său urmează a fi respins ca nefondat.

Pentru aceste motive, Curtea admite în parte acțiunea în Contencios Administrativ, intentată de Gheorghe Donciu.

Anulează ca ilegală deciziunea No. 64409/929 a Direcțiunii Generale a C. F. R. prin care numitul reclamant a fost destituit din funcțiunea avută, cu toate drepturile ce derivă din ea.

Respinge ca nefondată cererea de daune.

(ss) A. Lerescu, Alimănescu, V. Bordeianu.

Grefier, (s) N. Bălceanu

A apărut:

LEGEA PT. CURTEA DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE din Martie 1932, cu toate modificările introduse la zi. nsoțite de Expunerea de Motive, a Ministerului de Justiție. **Avizul Consiliului Legislativ și Rapoartele dela Cameră și Senat. Prețul 45 lei.**

Advocat Dr. G. ACKER Traducător și interpret pentru limba germană și maghiară, București Alea Carmen Sylva, 4 Telefon. 357/92.

Rugăm pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația „CURIERUL JUDICIAR”, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentului datorat partidei No. .